

JAK SE MĚNÍ RODINA?

Stále více dětí vyrůstá v rodinách, v nichž chybí alespoň jeden biologický rodič. 15 % dnešních sedmdesátníků prožilo dětství bez jednoho nebo obou biologických rodičů. Mezi dnešními dospělými do 25 let je to přes 20 %.

Přestože tento rozdíl není tak velký, výrazně se změnilo důvody. Dříve šlo hlavně o úmrtí jednoho či obou rodičů. Dnes je to rozpad rodičovského vztahu.

Mění se také představy o důležitosti a roli manželství. Starší generace daleko více trvá na tom, že je potřeba uzavřít sňatek, než budeme mít děti. Myslí si to dvě třetiny lidí nad 60 let, dvakrát tolik než mezi dvacetiletými.

S klesajícím věkem také slábne přesvědčení, že lidé by měli v nespokojeném partnerství vydržet kvůli dětem.

KDO ŽIJE V JEDNOČLENNÝCH DOMÁCNOSTECH?

V České republice, stejně jako jinde ve světě, neustále přibývá jednočlenných domácností. Často se mluví o nárůstu tzv. „singlů“ – lidí v mladším i středním věku, kteří se rozhodli žít sami.

Ve skutečnosti jen zlomek jednočlenných domácností tvoří lidé do 40 let. Nejtypičtějším obyvatelem jednočlenné domácnosti je ovdovělá žena po pětadesátce. Jedna ze tří žen v tomto věku žije sama.

Mezi mladšími „singly“ (20 až 40 let) naopak převažují muži.

Mladí lidé žijící sami tráví delší dobu prací. Single muž pracuje týdně o dvě hodiny déle než jeho vrstevník žijící s partnerkou, single žena dokonce o čtyři hodiny více.

Volného času si ale neužívají o nic méně. Ve srovnání s partnerskými dvojicemi mají totiž singlové denně asi o půl hodinu kratší spánek.

JSME PŘEPRACOVANÍ?

Průměrná týdenní pracovní doba činila v roce 2015 41 hodin. Čtvrtina zaměstnanců na plný úvazek však pracovala více než 45 hodin týdně, mezi soukromníky a podnikateli dokonce polovina.

Delší pracovní doba se týká častěji mužů. Přes 45 hodin týdně pracuje jeden ze tří, u žen jedna ze šesti. Ženy totiž více využívají práce na zkrácený úvazek, zvláště mají-li partnera a děti.

Více než polovina lidí pracujících přes 45 hodin týdně je pravidelně ve stresu. Chybí jim především čas na rodinu, ale postrádají i čas sami pro sebe. Při pracovní době 30 až 40 hodin týdně se tento pocit dostavuje méně často. Stále se s ním ale potýká každý čtvrtý z těchto pracujících.

I když zaměstnání přispívá k pocitům stresu, je zároveň jedním ze zdrojů životní spokojenosti. Ačkoli téměř čtvrtina pracujících není spokojená se svým životem, mezi nezaměstnanými je to dvakrát tolik.

STRES A ZDRAVÍ

Se stresem kvůli časové tísně se však nepotýkají jen pracující. Stěžuje si na něj také každý šestý starobní důchodce a třetina žen na mateřské dovolené, které nejvíce ze všech skupin trpí nedostatkem spánku.

Stres a nedostatek spánku se pojí s horším zdravím a tento vztah je se vzrůstajícím věkem stále patrnější.

Není ale jisté, zda stres skutečně zdravotní stav zhoršuje. Může platit i to, že jsou k němu náchylnější lidé se slabším zdravím.

Až dlouhodobé údaje z dalších ročníků výzkumu přinesou odpověď na otázku, do jaké míry stres a nedostatek spánku přímo vedou ke zhoršení zdraví a které skupiny obyvatel jsou nejvíce ohrožené.

ŽIVOT VE STARŠÍM VĚKU

Téměř jeden z pěti obyvatel ČR je starší 65 let.

Ve srovnání s mladšími ročníky jsou senioři spokojenější se svým bydlením. Častěji totiž své bydlení vlastní a méně žijí v nájmu. Pětina seniorů sdílí domácnost se svými dětmi. Jsou to ti, které více trápí zdravotní obtíže.

Ke zhoršování zdraví dochází už ve dvaceti. Po pětadesátce si na špatné zdraví stěžuje každý patnáctý. Mezi lidmi do 24 let je to jen každý stý.

Přesto patří senioři k nejspokojenějším skupinám obyvatel. Se svým životem je velmi spokojen skoro každý třetí. Tato spokojenost je jen o trochu nižší než mezi lidmi od 25 do 34 let, kteří se těší mnohem lepšímu zdraví.

Každý desátý senior stále pracuje nebo má přivýdělek. Jeden z padesáti navštěvuje univerzitu třetího věku.

Senioři spí denně déle než ostatní, ale v průměru nespí déle než studenti. Studenti a lidé nad 65 let věku spí 8,5 hodiny denně. Zaměstnanci na plný úvazek mezi 35 a 55 lety téměř o hodinu méně.

Volný čas tráví především před televizí (denně přes tři hodiny), což je o 1,5 déle než lidé do 60 let. Naopak sportu, cvičení a pobytu venku věnují mladší i starší srovnatelně – zhruba půl hodiny denně.

Během typického dne používá více než pětina seniorů internet a desetina hraje počítačové hry.

PROČ JE DŮLEŽITÉ ZÚČASTNIT SE I LETOS?

Úkolem výzkumu je zjistit, jak se dlouhodobě vyvíjejí životní podmínky a názory české společnosti. To je možné jen tehdy, budeme-li se vracet do stejných domácností místo toho, abychom hledali a dotazovali nové.

S každým rokem výzkumu navíc se Vaše odpovědi stávají důležitějšími.

Ve výzkumu zastupujete stovky dalších domácností v České republice. Nemůžeme Vás nijak nahradit.

O VÝZKUMU

Proměny české společnosti je jeden z největších sociologických výzkumů v historii naší země. V letech 2015 až 2018 sbírá informace o životě tisícovek domácností, které reprezentují veškeré obyvatelstvo České republiky.

Informace z výzkumu pomohou vědcům, ale i zákonodárcům a zástupcům veřejné správy zjistit, s jakými problémy se v životě obyvatelé České republiky setkávají a co by je dovedlo řešit.

POMÁHÁME S VÁMI

Respondenti výzkumu předali v roce 2015 ze svých odměn na charitativní účely celkem 172 100 Kč.

Rozdělily se o ně organizace Pomocné tlapy (výchova a výcvik asistenčních psů), Lékaři bez hranic (lékařská pomoc v krizových oblastech), Cesta domů (péče o umírající a jejich blízké) a Pediatrické oddělení Nemocnice Na Bulovce.

*Labrador Lerry
z Pomocných tlapek.
Asistenčním psem se učí
být i díky Proměním
české společnosti.*

promenyceskespolecnosti.cz

facebook.com/promenyceskespolecnosti

BUĎTE S NÁMI V KONTAKTU

MEDIAN, s. r. o.

Národních hrdinů 73

190 12 Praha 9

Tel.: 225 301 639

promeny.spolecnosti@median.cz

KDO VÝZKUM ORGANIZUJE

Sociologický ústav

Akademie věd České republiky

www.soc.cas.cz

Fakulta sociálních studií

Masarykovy univerzity

www.fss.muni.cz

CERGE-EI

(pracoviště Univerzity Karlovy

a Národohospodářského ústavu

Akademie věd České republiky)

www.cerge-ei.cz

Děkujeme, že jste se zúčastnili prvního ročníku výzkumu Proměny české společnosti.

Jste jedna z 5 000 domácností v České republice, jejichž odpovědi pomohou zjistit, jak se žije různým skupinám obyvatel a s jakými problémy se potýkají.

Údaje z roku 2015 nyní zpracovávají vědci z Akademie věd ČR a Masarykovy univerzity v Brně. Už nyní ale pro Vás vybrali několik zajímavostí a prvních výsledků z výzkumu.